

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędzia SO Krystyna Wiśniewska-Drobny

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa T. G.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. i (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt I C 663/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Gabriela Sobczyk SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Wiśniewska-Drobny

UZASADNIENIE

Powódka T. G. pozwem o zapłatę z dnia 30 kwietnia 2015 roku wniosła do Sądu Rejonowego w Gliwicach o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. i (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 426,67 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 października 2014 roku tytułem odszkodowania (koszty leczenia) i kwoty 9.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia oraz o ustalenie dalszej odpowiedzialności pozwanych względem powódki za szkody mogące powstać w przyszłości.

Nadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów procesu oraz o zwolnienie jej od kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że dokonując zakupów w Centrum Handlowym (...) w G. przy ul. (...) w dniu 30 czerwca 2014 roku poślizgnęła się na mokrej i zabrudzonej podłodze przy wydzielonej przestrzeni sklepu przeznaczonej na składowanie wózków sklepowych znajdującej się bezpośrednio przy wejściu do powierzchni handlowej sklepu.

Na skutek poślizgnięcia powódka doznała bolesnego skręcenia nogi w kostce i chwilowego zaburzenia rytmu pracy serca, skutkujących potrzebą udzielenia pomocy medycznej, a także kontynuowania leczenia w warunkach ambulatoryjnych i poddania się rehabilitacji. Powódka wskazała że w związku

ze zdarzeniem do jakiego doszło w dniu 30 czerwca 2014 roku poniosła koszty leczenia, co w mając na uwadze jej trudną sytuację finansową, jako osoby bezrobotnej, stanowi dla niej poważny uszczerbek finansowy.

Wskazała, że dotychczas z tego tytułu poniosła wydatki w kwocie 426,67 złotych, a leczenie nie zostało zakończone.

Uzasadniając kwotę dochodzonego zadośćuczynienia powódka podniosła, że na skutek zdarzenia doznała rozstroju zdrowia spowodowanego znacznym bólem i zaburzeniem rytmu pracy serca, a także rozstroju psychicznego związanego ze znacznym ograniczeniem swobody ruchowej i koniecznością korzystania z pomocy bliskich przy wykonywaniu czynności życia codziennego; podała, że skutki wypadku odczuwa do chwili obecnej, nasilają się w czasie zmiany pogody i pór roku.

Odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 30 czerwca 2014 roku powódka przypisała (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., której (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. powierzyła wykonywanie czynności związanych z utrzymaniem czystości na terenie centrum handlowego w G.. Przywołała w tym zakresie art. 429kc.

Powódka wskazała iż w dacie zdarzenia pracownicy pozwanej spółki nie dopełnili swoich obowiązków w postaci uprzątnięcia mokrej posadzki z wody ściekającej z wózków wprowadzanych do budynku centrum handlowego. W ocenie powódki pracownicy pozwanej dopuścili się co najmniej niedbalstwa przy wykonywaniu swych obowiązków, nałożonych na spółkę w umowie o świadczenie usług utrzymania czystości.

W sytuacji zamoczenia i zabrudzenia podłogi powinni oni zwracać szczególną uwagę na okolice wejść do marketu i sprzątać je intensywniej. Powódka podniosła że związek pomiędzy stanem posadzki a upadkiem powódki jest niewątpliwy, skoro powódka poślizgnęła się na mokrej posadzce.

Z tej przyczyny zdaniem powódki odpowiedzialność za skutki zdarzenia ponoszą pozwana spółka wraz z ubezpieczającą jej odpowiedzialność cywilną (...) Spółką Akcyjną w W..

Powódka jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazała przepisy art. 429 § 1 k.c. w zw. z art. 415 k.c. oraz w zw. z art. 444 § 1 k.c.

Powódka wyjaśniła, iż wystąpiła z żądaniem wypłacenia na jej rzecz kwot rekompensujących poniesioną przez nią szkodę do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., a następnie do (...) Spółki Akcyjnej w W., która po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego odmówiła wypłaty świadczenia, argumentując, iż opady deszczu występujące w dniu zdarzenia uniemożliwiły regularne osuszanie podłogi w obrębie miejsca zdarzenia.

Odnosząc się do żądania w zakresie odsetek ustawowych powódka wskazała, że ich zasądzenia domaga się od dnia, w którym pozwana najwcześniej dowiedziała się o roszczeniu powódki i mogła je zaspokoić tj. od dnia 10 października 2014 roku.

W odpowiedzi na pozew pozwana - Powszechny Zakład Ubezpieczeń Społecznych Spółka Akcyjna w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana nie kwestionowała wystąpienia opisanego w pozwie zdarzenia, zakwestionowała jednak zasadę swojej odpowiedzialności za jego skutki podnosząc, że w dniu zdarzenia utrzymywały się ciągle opady deszczu, co powodowało, że pracownicy ubezpieczonego przez nią podmiotu nie byli w stanie w sposób bieżący wycierać podłogi i utrzymywać jej powierzchnię suchej. Pozwana wskazała iż z uwagi na ryzyko poślizgnięcia się na mokrej posadzce, pracownicy ubezpieczonej spółki rozstawili tablice ostrzegawcze na terenie wejścia do sklepu i w miejscu postoju wózków sklepowych, a powódka – mimo tych ostrzeżeń – zdecydowała się dokonać zakupów w sklepie.

Pozwana zakwestionowała także wysokość roszczeń powódki podnosząc, iż zarówno w zakresie odszkodowania jak i zadośćuczynienia nie zostało ono wykazane, nadto pozwana kwestionowała roszczenie odsetkowe wskazując, iż

zasądzenie odsetek w niniejszej sprawie mogłoby nastąpić dopiero od daty wyrokowania i wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wskazała, że w dniu 30 czerwca 2014r. pozwaną łączyły z (...) sp. z o.o. dwie umowy dotyczące utrzymania czystości na terenie centrum Handlowego w G..

Zakres odpowiedzialności pozwanej jest wyznaczony przez zakres przedmiotowy tych umów. Wskazała, że umowy te miały charakter umów o świadczenie usług, pozwana była jedynie zobowiązana do starannego wykonywania czynności wymienionych w załączniku nr 3 do każdej z umów. Wskazała że do powierzchni w obrębie boksów na wózki znajdzie zastosowanie umowa nr (...). Pozwana zgodnie z umową była zobowiązana do sprzątnięcia boksów na wózki jedynie raz na tydzień oraz do mycia i dezynfekcji wózków raz na miesiąc. Pozwana nie była zobowiązana do bieżącego osuszania wózków w przypadku wystąpienia złych warunków pogodowych. Ponadto wskazała z ostrożności procesowej, że powierzchnia sprzedażowa była myta 2 razy dziennie oraz w razie zgłoszenia takiej konieczności przez A., lecz zdarzenia miało miejsce na terenie boksów na wózki, ponadto zgodnie z umową powierzchnię sprzedażową została w tym dniu umyta co najmniej dwa razy, a pozwana nie otrzymała informacji o jakichkolwiek zaniedbaniach, potrzebie poprawy wykonanej pracy czy konieczności podjęcia dodatkowych czynności. Na marginesie wskazała, że ze względu na opady deszczu jakie miały miejsce w dniu 30 czerwca 2014r. rzeczą obiektywnie niemożliwą do wykonania było zapewnienie tego aby powierzchnia sklepu po której na bieżąco poruszali się klienci była w każdym momencie całkowicie sucha. Dlatego mokra powierzchnia jaka potencjalnie mogła na bieżąco powstawać została w należyty sposób zabezpieczona poprzez umieszczenie przy stanowisku z wózkami oraz przed wejściem na powierzchnię sprzedażową tablic ostrzegawczych „uwaga ślisko”. Wykonanie obowiązków przez pracowników pozwanych zostało potwierdzone w kartach kontroli czystości. Pozwana wskazała zatem, że nie odpowiada za wskazaną przez powódkę szkodę.

Z ostrożności podniosła, że kwestionuje wysokość wskazanej przez powódkę szkody. Jej dolegliwości miały charakter przejściowy i odwracalny. Wskazała ponadto na posiadane w dacie szkody ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w (...) SA. Podniosła, że zdarzenie wskazane przez powódkę miało charakter nieszczęśliwego wypadku.

W piśmie z dnia 21 grudnia 2015r. pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. zakwestionowała solidarną odpowiedzialność pozwanych oraz podniosła brak udowodnienia przez powódkę odpowiedzialności pozwanej oraz wysokości szkody i wystąpienia krzywdy u powódki.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo – T. G., zasądził od powódki T. G. na rzecz pozwanego (...) Spółki z o.o. w K. i (...) S.A. w W. kwotę po 300 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nie obciążył powódki kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 czerwca 2014 roku, który był dniem deszczowym z utrzymującymi się intensywnymi opadami, T. G. wraz z mężem udała się na zakupy do Centrum Handlowego (...) w G. przy ulicy (...). Po wejściu do budynku sklepu, małżonkowie skierowali się w kierunku hali sprzedaży - mąż T. G. przekroczył bramki sklepowe wchodząc do części handlowej sklepu, natomiast T. G. zawróciła do miejsca znajdującego się nieopodal bramek po wózek sklepowy.

Wózki sklepowe były ustawione po lewej stronie patrząc w kierunku wejścia na teren powierzchni handlowej sklepu (...), obok punktu obsługi klienta. Aktualnie w tym miejscu znajduje się punkt prasowy.

Będąc w obrębie boksów z wózkami, T. G. poślizgnęła się i upadła. W miejscu upadku T. G. podłoga była mokra, a w jej pobliżu stała tabliczka ostrzegająca o konieczności zachowania ostrożności z uwagi na śliską nawierzchnię o treści

„uwaga ślisko”. T. G. idąc po wózek bez trudu mogła dostrzec tę tabliczkę, gdyż ustawiona była w widocznym miejscu, przed boksem z wózkami.

Po tym kiedy świadkowie zdarzenia pomogli T. G. wstać, na miejsce upadku został wezwany pracownik sklepu celem sporządzenia protokołu wypadku. W tym samym czasie w obrębie miejsca upadku pojawiły się osoby, które uprzątnęły mokrą nawierzchnię posadzki.

Po upadku powódka udała się z mężem po zakupy, podczas których noga zaczęła ją boleć na tyle mocno, że zaczęła poruszać się z trudem. Ostatecznie do sklepu wezwano karetkę pogotowia, która przewiozła T. G. do placówki medycznej, w której została przyjęta z rozpoznaniem skręcenia stawu skokowo – goleniowego. Po wykonaniu badania RTG i zaopatrzeniu w szynę gipsową, T. G. została zwolniona z placówki z zaleceniami medycznymi.

T. G. kontynuowała leczenie w warunkach ambulatoryjnych, korzystała także z zabiegów rehabilitacyjnych. W związku z leczeniem skutków zdarzenia, w pierwszym okresie po nim T. G. wymagała pomocy osób trzecich, a spoczywające na niej dotychczas obowiązki domowe przejął jej mąż. T. G. poniosła koszty zakupu leków i akcesoriów medycznych oraz usług medycznych.

Sąd rejonowy ustalił następnie, że w dniu 30 czerwca 2014 roku odpowiedzialność za utrzymanie czystości na terenie Centrum Handlowego (...) w G., na podstawie umów z dnia 29 kwietnia 2011 roku o świadczenie usług w zakresie kompleksowego utrzymania czystości wraz z zawartymi do niej aneksami, ponosiła (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Załącznik numer 3, stanowiący integralną część umowy o treści ustalonej aneksem numer (...) przewidywał, że w zakresie czynności Spółki (...) w sklepie (...) w G. wchodzi m. in. sprzątnięcie powierzchni sprzedaży. W jego ramach pracownicy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. byli zobowiązani do mycia maszynowego powierzchni sprzedażowej – 2 razy dziennie poza serwisem dziennym, oraz do sprzątnięcia wiat i boksów na wózki – 1 raz w tygodniu.

W ramach umowy łączącej (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P., Spółka (...) była zobowiązana do mycia i dezynfekowania wózków jeden raz w miesiącu, zaś w ogóle nie była zobowiązana do osuszania wózków; zobowiązana była do dowożenia wózków z wiat znajdujących się na parkingach do boksów na wózki znajdujących się wewnątrz sklepu.

Mimo, iż zakres obowiązków podmiotu sprzątającego wynikał z zawartej umowy, pracownicy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. codziennie rano wykonywali sprzątnięcie całego sklepu – w tym także miejsca, w którym ustawione były wózki wewnątrz hali sklepowej (boks na wózki). Sprzątnięcie to odbywało się w godzinach rannych, przed otwarciem sklepu. Pracownicy spółki sprzątnęli miejsca poza halą sprzedaży w tym boks na wózki także wówczas, gdy pojawiła się taka konieczność.

W dniu 30 czerwca 2014 roku miało miejsce poranne sprzątnięcie całego sklepu (...), którego kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości.

W dniu zdarzenia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. była ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzoną działalnością w (...) Spółce Akcyjnej w W..

T. G. wzywała (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P., a później także (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w K. do wypłacenia na jej rzecz świadczeń rekompensujących jej krzywdę doznaną na skutek upadku w sklepie w G..

Ostatecznie, wobec powzięcia przez T. G. informacji o objęciu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej udzielanym przez (...) Spółkę Akcyjną w W., T. G. zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi.

Zakład (...), po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, odmówił wypłacenia T. G. jakichkolwiek kwot tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia argumentując, że skoro dzień, w którym doszło do zdarzenia był dniem deszczowym, pracownicy ubezpieczonego podmiotu nie byli w stanie na bieżąco osuszać podłogi sklepu.

T. G. nie otrzymała żadnych kwot tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania.

Sąd Rejonowy oddalił wniosek powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, a to wobec dokonania przez Sąd oceny bezzasadności pozwu co do samej jego zasady, co zostanie szczegółowo omówione w dalszej części uzasadnienia.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Rejonowego umowa zawarta pomiędzy pozwaną (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. a (...) Sp. z o.o. w P. w sposób kazuistyczny określała zakres czynności na terenie centrum handlowego w G., do podejmowania których zobowiązana była pozwana. W ramach tych czynności pracownicy pozwanej zobowiązani byli do maszynowego mycia powierzchni sprzedażowej 2 razy dziennie poza serwisem dziennym oraz do sprzątnięcia wiat i boksów na wózki raz w tygodniu. Poza umową pracownicy sprząkali powierzchnię sklepowe w miarę potrzeb na skutek zgłoszenia im takiego żądania przez pracowników sklepu.

W zebranych materiale dowodowym Sąd rejonowy uznał, że pozwana w sposób prawidłowy wykonywała swe zobowiązania umowne. W dniu upadku powódki podłoga została umyta o godzinie 8.00 rano. W związku tym, że dzień był deszczowy pracownicy ustawili w miejscu składowania wózków tablicę ostrzegającą przed śliską nawierzchnią.

Sąd rejonowy uznał, że w świetle warunków łączącej pozwaną z centrum A. umowy pozwanej spółce nie sposób czynić zarzutu nieprawidłowego wykonania zobowiązania wynikającego z zawartej przez nią umowy wobec nieosuszania przez jej pracowników wózków wwożonych do wnętrza sklepu, albowiem zobowiązanie do wykonania takiej czynności w ogóle nie mieściło się w ramach zawartej umowy, natomiast mycie i dezynfekcja wózków zakupowych dla klientów miała się odbywać 1 raz w miesiącu. Zdaniem Sądu powódka nie wykazała, by poniosła szkodę na skutek zaniedbania obowiązków przez spółkę (...) Sp. z o.o. Z tej przyczyny, także i pozwana (...) Spółka Akcyjna w W. – ubezpieczyciel spółki sprzątającej – nie mogła ponosić odpowiedzialności za szkodę powódki stwierdzając równocześnie że Spółka (...) należycie wykonała swoje obowiązki w zakresie sprzątnięcia.

Sąd Rejonowy wskazał, że skoro niesłuszna okazała się zasada wywodzonego przez powódkę roszczenia, to zbędne było prowadzenie postępowania dowodowego zmierzającego do ustalenia wysokości należnych powódce zadośćuczynienia i odszkodowania.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie przepisu art. 102 k.p.c., uznając iż sytuacja finansowa powódki, która proces przegrała, pozwoli jej na poniesienie jedynie części obciążających ją kosztów procesu i z tego względu zasądził od powódki na rzecz pozwanych koszty procesu w części, w kwotach po 300 zł, w pozostałym zakresie odstępując od obciążania nimi powódki (pkt 2 – 4), a to z uwagi na jej sytuację materialną.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniosła powódka. Wydanemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wskutek uchybienia zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego w części dotyczącej ustaleń faktycznych, wybiórczą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności wadliwą ocenę dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów z dokumentów stanowiących pisma pozwanego - (...) Spółki z o.o.

w K. oraz podmiotu zlecającego wykonanie usług kompleksowego utrzymania czystości, a także zeznań świadków pracowników A., z których bezsprzecznie wynikało iż (...) sp. z o.o. powierzył, a (...) Spółka z o.o. przyjął na siebie wykonywanie i odpowiedzialny był w ramach świadczonych kompleksowo usług również za utrzymanie czystości w

miejscu składowania wózków sklepowych przy strefie sprzedaży, którego to obowiązku nie dopełnił, czym spowodował powstanie szkody i krzywdy u powódki;

- art. 227 w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii, podczas gdy przeprowadzenie postępowania dowodowego dla ustalenia wysokości doznanej przez powoda krzywdy i szkody, a tym samym do ustalenia należnego powodowi zadośćuczynienia i odszkodowania, stanowi okoliczność istotną dla oceny roszczenia powoda;

Zarzuciła też błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wydanego przez Sąd I instancji wyroku w szczególności poprzez:

- przyjęcie że do obowiązków (...) Spółki z o.o. w związku z zawarciem umowy i realizowaniem usług utrzymania czystości na terenie sklepu nie należało osuszanie wózków i utrzymanie należynej czystości na powierzchni, na której ustawiono wózki sklepowe po ich przetransportowaniu spod wiat wózkowych, podczas gdy przesłuchiwani w sprawie świadkowie zeznali, iż czynności te (...) Spółka z o.o. wykonywała na polecenie pracowników sklepu i nigdy tej praktyki nie zakwestionował;

- przyjęcie że do obowiązków (...) Spółki z o.o. w związku z zawarciem umowy i realizowaniem usług utrzymania czystości na terenie sklepu nie należało osuszanie wózków i utrzymanie należynej czystości na powierzchni, na której ustawiono wózki sklepowe po ich przetransportowaniu spod wiat wózkowych, podczas gdy z dokumentów zgromadzonych w sprawie wynika, że (...) sp. z o.o. i M. (...)

z o.o. nigdy nie kwestionowali zakresu zawartej umowy o świadczenie kompleksowych usług utrzymania czystości i tym samym przyznali, że do obowiązków M. (...)

z o.o. należało również utrzymanie czystości w obrębie miejsca składowania wózków sklepowych na terenie sklepu.

Powódka zarzuciła również naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 415 k.c. w zw. z art. 429 in fine k.c. poprzez jego niezastosowanie prowadzące do oddalenia roszczenia pomimo wykazania przez powoda, iż pozostaje ono w adekwatnym związku przyczynowym z powstaniem szkody, jest spowodowane zaniechaniem podmiotu, któremu powierzono w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonanie określonego zobowiązania, a także że szkoda ta stanowi normalne następstwo zaniechania tego podmiotu;

- art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez oddalenie roszczenia pomimo wykazania przez powoda, iż pozostaje ono w adekwatnym związku przyczynowym z powstaniem szkody, jest spowodowane zaniechaniem podmiotu, któremu powierzono w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonanie zobowiązania, a także że szkoda ta stanowi normalne następstwo zaniechania tego podmiotu;

- art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie polegające na braku zbadania przez Sąd

I instancji jaka była rzeczywista wola stron umowy o świadczenie usług utrzymania czystości oraz zlecenia świadczenia tych usług również o zakres nieobjęty *expressis verbis* postanowieniami tej umowy, nieuwzględnienia ustalonego zwyczaju w postaci przyjęcia przez pozwanego zlecenia w postaci utrzymania czystości powierzchni niewyszczególnionych bezpośrednio w treści tej umowy, co doprowadziło do nieprawidłowego uznania iż pozwany nie był odpowiedzialny za utrzymanie czystości na obszarze, w którym doszło do zdarzenia, co spowodowało nieprawidłowe oddalenie powództwa.

W oparciu o tak postawione zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 426,67 złotych wraz

z ustawowymi odsetkami od dnia 10 października 2014 roku do dnia zapłaty, tytułem naprawienia szkody na osobie będącej wynikiem poślizgnięcia się na mokrej posadzce, jako zwrotu kosztów leczenia oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 9.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę spowodowaną zdarzeniem powodującym szkodę;

Ewentualnie, na wypadek ujawnienia się w toku procesu dalszych szkód na osobie powódki lub których powstanie może nastąpić w przyszłości, ustalenie dalszej odpowiedzialności pozwanych względem powódki za szkody mogące powstać w przyszłości.

Wniosła też o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych oraz wydatku w kwocie 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa lub na wypadek uznania przez Sąd Okręgowy, iż zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 386 § 4 k.p.c. wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z jednoczesnym przekazaniem temu Sądowi kwestii rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Nadto powódka w uzupełnieniu apelacji w oparciu o art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie przed Sądem II instancji dowodu z dokumentów tj. wezwania do zapłaty z dnia 21 grudnia 2016 roku oraz odpowiedzi na wezwanie do zapłaty z dnia 30 stycznia 2017 roku na okoliczność powierzenia przez (...) sp. z o.o. pozwanemu wykonania kompleksowych czynności w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa utrzymania czystości na terenie galerii, w tym także boks, w którym ustawione były wózki zakupowe, a przy którym doszło do upadku powódki.

W odpowiedzi na apelację pozwana (...) Spółka z o.o. wniosła o oddalenie apelacji w całości, oddalenie wniosków dowodowych powódki, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz rozpoczęcie sprawy pod nieobecność pozwanej. Pozwany (...) SA w W. wniósł o oddalenie apelacji strony powodowej oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki odniosła skutek.

Materiał dowodowy sprawy uzupełniono w postępowaniu odwoławczym o dokumenty stanowiące odpowiedź na wniosek powódki skierowany do (...) Sp. z o.o. co odpowiedzialności za skutki zdarzenia. Wynika z niego, że zgodnie z oświadczeniem osoby podpisanej pod pismem (brokera ubezpieczeniowego, działającego w imieniu (...) Sp. z o.o.), podmiot ten nie przyjął na siebie odpowiedzialności za skutki zdarzenia, odwołując się do zawartych z pozwaną (...) sp. z o.o. umów o utrzymanie czystości, w tym drugiej, dotyczącej utrzymania czystości terenu galerii, w tym także boks, w którym ustawione były wózki zakupowe.

Odnosząc się do przedmiotu postępowania, bezspornym w niniejszej sprawie pozostawał fakt iż powódka w dniu 30 czerwca 2014 roku poślizgnęła się na mokrej i zabrudzonej podłodze w Centrum Handlowym (...) w G., przy wydzielonej przestrzeni sklepu przeznaczonej na składowanie wózków sklepowych znajdującej się przy wejściu do powierzchni handlowej sklepu. Na skutek poślizgnięcia powódka doznała urazu, skutkującego potrzebą udzielenia pomocy medycznej.

W realiach niniejszej sprawy istotną kwestią pozostawała kwestia zasady odpowiedzialności pozwanych za szkodę powódki w związku ze zdarzeniem do jakiego doszło w dniu 30 czerwca 2014 roku na terenie Centrum Handlowego (...) w G..

Odnosząc się do zarzutów zawartych w treści apelacji wskazać należy iż zasadny okazał się być zarzut apelacji w zakresie naruszenia art. 65§1kc wyrażające się w braku zbadania przez Sąd I instancji rzeczywistej woli stron zawierających umowę o świadczenie usług utrzymania czystości. W tym zakresie Sąd Rejonowy nie rozważał okoliczności zawarcia przez pozwaną z (...) sp. z o.o. dwie umowy dotyczące centrum handlowego w G. i nie zestawiał ze sobą zakresu obu tych umów. Nie rozważył znaczenia ich postanowień (w szczególności art. 1 oraz 3 ust.6 tych umów), lecz skupił się na treści załącznika, wyliczającego kazuistycznie prace. W kontekście wykładni znaczenia oświadczeń woli stron umowy nie rozważał treści przedprocesowej korespondencji, w tym treści powołanego w apelacji pisma z dnia 9 lipca 2014r. oraz zachowania pracowników pozwanej po zdarzeniu, kiedy to uprzątnęli oni wodę z posadzki

gdzie upadła powódka, ani zwykłego zachowania tychże pracowników przedstawionego w zeznaniach świadków M. S. i M. K.. Dokonując ustaleń co do zakresu obowiązków pozwanej w ramach zawartych umów winien był wziąć pod uwagę wszystkie te okoliczności, uzupełniając materiał dowodowy ewentualnie o dowód z przesłuchania pozwanej – w trybie art. 300§1kpc.

Zważywszy na zawodowy charakter czynności wykonywanych przez pozwaną, bez szczegółowego odniesienia się do wskazanych okoliczności przedwczesne wydaje się stwierdzenie Sądu, że pracownicy pozwanej poza umową sprząтали posadzkę w z okolicach boksu na wózki. Ponadto Sąd Rejonowy nie zwrócił uwagi na niejaką sprzeczność pomiędzy stwierdzeniem, że pozwana w tym dniu nie otrzymała żadnych wiadomości o konieczności dodatkowych czynności (w ramach serwisu dziennego) a postawieniem przez nią tablic ostrzegawczych. Nie ocenił też, czy postawienie tablicy ostrzegawczej stanowiło należyłą staranność pozwanej w wykonaniu umowy w okolicznościach sprawy.

Sąd Rejonowy czyniąc ustalenia faktyczne w sprawie, nie odniósł się w żaden sposób do zagadnień będących zasadniczą podstawą zarzutów powódki. Sąd w poczynionych ustaleniach oparł się na załączniku do umowy a winien rozważyć w przewarżającej mierze treść obu umów, z których wynika w sposób nie budzący wątpliwości, iż ta sama firma sprzątała całość obiektu - Centrum Handlowego (...) w G.. Nadto z zeznań M. K. – pracownika ochrony - wynika iż pracownicy pozwanej - (...) Spółka z o.o. dokonywali na terenie całego obiektu prac sprzątających które to prace wykonywane były w sposób bieżący również w obrębie boksu na wózki. Zeznania te Sąd Rejonowy winien ocenić w kontekście wykładni zawartej przez pozwaną umowy, uwzględniając iż pozwana nie kwestionowała konieczności wykonywania obowiązków nieujętych w treści załącznika 3, wprowadzonego aneksem nr (...) do zasadniczej umowy.

Wskazać należy iż ogólne reguły wykładni oświadczeń woli zawiera art. 65 k.c. który przyjmuje na swym tle tzw. kombinowaną metodę wykładni. Wspomniana metoda wykładni przyznaje pierwszeństwo - w wypadku oświadczeń woli składanych innemu podmiotowi - temu znaczeniu oświadczenia woli, które rzeczywiście nadały mu obie strony w chwili jego złożenia (subiektywny wzorzec wykładni). Podstawą tego pierwszeństwa jest zawarty w art. 65 § 2 nakaz badania raczej, jaki był zgodny zamiar stron umowy, aniżeli opierania się na dosłownym brzmieniu samej umowy. To jak strony, składając oświadczenie woli, rozumiały je można wykazywać zarówno za pomocą dowodu z przesłuchania stron, jak i innych środków dowodowych. Dla ustalenia, jak strony rzeczywiście pojmowały oświadczenie woli w chwili jego złożenia może mieć znaczenie także ich postępowanie po złożeniu oświadczenia, np. sposób wykonania umowy. Prowadzeniu wszelkich dowodów w celu ustalenia, jak strony rzeczywiście rozumiały pisemne oświadczenie woli nie stoi na przeszkodzie norma art. 247 k.p.c. Dowody zgłaszane w tym wypadku nie są bowiem skierowane przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu. Wskazać również należy iż Sąd Najwyższy wyjaśnił w wyroku z dnia 25 marca 2004 r., II CK 116/03, że ustalenie faktu złożenia oświadczenia woli o określonej treści następuje nie tylko na podstawie przepisów postępowania o dowodach, lecz również przy zastosowaniu dyrektyw wykładni oświadczeń woli - przede wszystkim sformułowanych w art. 65 k.c. Zgodnie z art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli się opierać na jej dosłownym brzmieniu. Przepis ten dopuszcza więc taką sytuację,

w której właściwy sens umowy ustalony przy zastosowaniu wskazanych w nim dyrektyw będzie odbiegał od jej "jasnego" znaczenia w świetle reguł językowych. Jeżeli okaże się, że strony różnie rozumiały treść złożonego oświadczenia woli, to za prawnie wiążące - zgodnie

z kombinowaną metodą wykładni - należy uznać znaczenie oświadczenia woli ustalone według wzorca obiektywnego. Ustalając powyższe znaczenie oświadczenia woli należy zacząć od sensu wynikającego z reguł językowych, z tym że przede wszystkim należy uwzględnić zasady, zwroty i zwyczaje językowe używane w środowisku, do którego należą strony, a dopiero potem ogólne reguły językowe. Trzeba jednak przy tym mieć na uwadze nie tylko interpretowany zwrot, ale także jego kontekst. Przy wykładni oświadczenia woli należy - poza kontekstem językowym - brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny (art. 65 § 1 k.c.). Obejmuje on w szczególności przebieg negocjacji, dotychczasowe doświadczenie stron, ich status oraz zwyczaj. Niezależnie od tego z art. 65 § 2 k.c. wynika nakaz kierowania się przy wykładni umowy jej celem.

W przypadku umów celem procesu wykładni jest odtworzenie znaczenia jakie obie strony nadawały składanemu oświadczeniu woli w momencie jego wyrażania (subiektywny wzorzec wykładni). Przy tym sformułowanie art. 65 § 2

k.c. wprost zaleca, aby badanie nie ograniczało się do analizy dosłownego brzmienia umowy, lecz musi objąć wszystkie okoliczności umożliwiające ocenę, jaka była rzeczywista wola umawiających się kontrahentów. Artykuł 65 § 2 k.c. nakazuje bowiem przy interpretacji oświadczenia woli brać pod uwagę "okoliczności w których ono zostało złożone" a w tym tle raczej badać jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na dosłownym jej brzmieniu. Przepis ten niewątpliwie pozwala sądom uwzględniać pozatekstowe okoliczności, w tym cel jaki strony miały na uwadze przy zawieraniu umowy.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż Sąd Rejonowy dokonując analizy przedmiotowej sprawy nie ustalił w sposób prawidłowy i wyczerpujący kwestii zakresu obowiązków umownych pozwanej oraz woli stron zawierających umowę o świadczenie usług utrzymania czystości na terenie Centrum Handlowego, w tym ustalenia istniejącego pomiędzy stronami zwyczajowo w zakresie utrzymywania czystości powierzchni niewyszczególnionych bezpośrednio w treści załącznika do zawartej umowy, a znajdujących się w obrębie miejsca w którym doszło do zdarzenia z dnia 30 czerwca 2014 roku, a to poślizgnięcia się powódki.

W realiach sprawy nie jest sporny fakt zawarcia umowy przez pozwaną, a jedynie jej zakres. Wydaje się, że celem współpracy stron było utrzymywanie czystości w obrębie Centrum Handlowego w G., a niewątpliwie podłozę oraz boks w którym doszło do zdarzenia skutkującego szkoda pozostawał w obrębie tegoż obiektu handlowego.

Wydaje się ponadto, że nie jest bezsporne i jasne, czy zawarta w załączniku częstotliwość sprzątnięcia boksów na wózki dotyczy też sprzątnięcia posadzki w tym miejscu, czy tylko sprzątnięcia samych barierek pionowych, z których składał się boks. Określenie posadzka pojawia się bowiem z załącznika osobno. Nie wyjaśniono też jak strony rozumiały określenie „powierzchnia sprzedażowa”.

Reasumując powyższe uznać należy, że Sąd Rejonowy nie dokonał prawidłowej wykładni zapisów umownych, które miały zasadnicze znaczenie dla oceny zasady odpowiedzialności w niniejszej sprawie.

A zatem zarzut naruszenia artykułu 233 § 1 k.p.c. i art. 65 k.c. uznać należało za zasadny. Podobnie zasadny okazał się w świetle powyższych rozważań zarzut naruszenia 429 kc w zw. z art. 415 k.c., sprawa bowiem nie mogła być oceniona właściwie pod kątem prawnym przy niepełnej ocenie zakresu obowiązków pozwanej w ramach zawartych umów.

Powyższe skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy oraz nieustaleniem w sposób kompleksowy kwestii zasady odpowiedzialności pozwanej za szkodę powódki w związku ze zdarzeniem do którego doszło w dniu 30 czerwca 2014 roku na terenie Centrum Handlowego (...) w G.. Z tych przyczyn apelacja odniosła skutek, a zaskarżony wyrok na podstawie art. 386§4 kpc uchylono i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zajmie się dokonaniem prawidłowej wykładni umowy łączącej pozwaną (...) Spółka z o.o. z (...) sp. z o.o. Co do tej kwestii w granicach wniosków stron oraz art. 299 kpc uzupełni postępowanie dowodowe, o ile uzna to za konieczne. W zależności od wyniku tych ustaleń oraz oceny materiału dowodowego zdecyduje ewentualnie o dalszym uzupełnieniu tego materiału, ewentualnie zmieniając wcześniej wydane postanowienia dowodowe. Zbada przesłanki odpowiedzialności pozwanej. Jeżeli w materiale sprawy uzna to za konieczne, przeprowadzi wnioskowany dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia rodzaju i rozmiaru urazów doznanych przez powódkę i na tych podstawach wyda stosowne rozstrzygnięcie.

SSO Gabriela Sobczyk SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Wiśniewska-Drobny